
Verlag conferentie Herstel en Burgerschap 29 juni 2010 Hengelo

Georganiseerd door: Trimaran, mede namens Landelijk Platform GGz

Aantal deelnemers: ongeveer 40, vanuit cliënten- en familieorganisaties, cliëntenraden, WMO-raden en medewerkers van zorgaanbieders, welzijn en gemeente.

Notulen: Elske ten Vergert (LPGGz), op basis van aantekeningen van Ton Overtoom (Trimaran), Rob Stiekema (gemeente Hengelo) en Jeanet Poels (Mediant)

Na een welkomswoord en een korte inleiding op de onderwerpen wordt gestart met de workshops. Het doel van de workshops is: informatie uitwisselen en elkaar inspireren met onder andere goede praktijken. Komen tot een gezamenlijke agenda: Wat hebben cliënten nodig? Wat kunnen we in deze regio gaan aanpakken? Hoe organiseer je dat? De workshops werden geleid door een ervaringsdeskundige en een 'professional' uit het werkveld.

De workshop WMO: meedoen

Door: Ton Overtoom (Trimaran), Ernst van Ommen (WMO-raad), Rob Stiekema (WMO ambtenaar Hengelo)

Opmerkingen

- De GGz leeft niet in de WMO-raden. Het gaat voornamelijk om de inbreng van de mantelzorg en de ouderenbonden. Is de GGz-vertegenwoordiging wel zichtbaar?
- De GGz is een verborgen groep in de samenleving. Belangrijk is om juist als GGz in de samenleving te gaan staan. Bijvoorbeeld een zorgloket van de gemeente moet goed op de hoogte zijn van de GGz-voorzieningen in de gemeente of kunnen doorverwijzen. Dit houdt in dat de sociale kaart van de GGz up to date moet zijn. Het zorgloket heeft ook een signalerende functie in de gemeente, net als de huisartsen.
- Het is van groot belang om zowel topdown als bottom up te werken in het gemeentelijke apparaat.
- Beter overzicht van de mogelijkheden (sociale kaart) is belangrijk.

Problemen, die de WMO-leden ervaren hebben

- Er is te weinig contact met de achterban, met name de jeugd.
- Hoe breng je de GGz-organisaties in beeld als WMO-lid?
- Je wilt wel activiteiten organiseren, maar je wordt gemangeld door de drie grote maatschappelijke gesubsidieerde organisaties te weten Mediant, Dimence en RIBW.
- Als kleine gemeente heb je niets te vertellen. Het geld komt bij de grote centrumgemeenten en zij bepalen de koers.

Mogelijkheden, actiepunten

1. Betrekken nieuwe leden van de WMO raad: Gebruik minder afkortingen of vermeld in een bijlage standaard de betekenis van alle afkortingen.
2. Ga als WMO-lid zelf stukken schrijven voor de raad en kom daadwerkelijk met agendastukken. Door concrete voorstellen te doen tijdens een vergadering krijg je meer ruimte voor je eigen problematiek.
In Wierden is het bijvoorbeeld wel gelukt om iets te doen aan preventie over alcoholmisbruik.

3. Eigen kracht (oa cliëntenorganisaties) stimuleren. In een bepaalde gemeente heeft een vertegenwoordiger het voor elkaar gekregen dat er geld beschikbaar kwam voor Trimaran (een RCO).
Het Centrum voor Jeugd en Gezin van de gemeente Hengelo doet een pilot met “eigen kracht conferenties”. Het is de WMO-raad gelukt om de “eigen kracht” meer centraal te krijgen in de discussie. We spreken van een “nije noaberschap” (een nieuwe burenplicht).
4. Via laagdrempelige activiteiten het contact tussen WMO raad en de achterban tot stand brengen. Vertegenwoordigers uit de hulpverlening kunnen bijvoorbeeld daarbij helpen.
5. Signalerende functie zorgloket versterken, bijvoorbeeld door training van de loketmedewerkers door ervaringsdeskundigen.

De workshop arbeid: aan het werk

Door: Kees Ketting (Kees Werkt), Johan Stapelbroek (Trimaran)

Opmerkingen/Kelpunten:

- Er is een hoge druk vanuit de maatschappij om betaald werk te gaan doen en te gaan solliciteren.
- De waarde van vrijwilligerswerk wordt vaak onderschat: betaald werk heeft een hogere status. Vrijwilligerswerk kan heel verantwoordelijk werk zijn, denk aan het voorzitterschap van een Cliëntenraad. Sommige organisaties kunnen alleen bestaan op basis van hun vrijwilligers. Wel heeft vrijwilligerswerk minder druk bijvoorbeeld qua tijdsbesteding en invulling van taken.
- Het is voor de cliënt moeilijk om de zekerheden vanuit de GGz los te laten.
- Het is erg moeilijk om vanuit een uitkering weer te re-integreren. Re-integratiebureaus en het UWV kijken niet altijd naar de persoon en mogelijkheden achter de cliënt.
- Er is weinig overzicht over de (re-integratie)mogelijkheden in de regio. Door de marktwerking in de zorg zijn er eerder deuren dichtgegaan dan open: organisaties zijn meer naar binnen gericht in plaats van op samenwerking en het delen van kennis.
- Het is belangrijk om jezelf en je ziekte te accepteren.
- De beeldvorming omtrent de GGz is meestal negatief. Er is bijvoorbeeld te weinig kennis bij het UWV (verzekeringsartsen) en werkgevers. Een deelnemer vertelt bijvoorbeeld dat hij na een burn-out te weinig de kans heeft gekregen om in een andere functie terug te keren, omdat de werkgever niet goed wist hoe hij met de problematiek om moest gaan (de Wet Poortwachter heeft daarbij niet geholpen).
- Er wordt een vraag gesteld over de re-integratiemethodiek Individuele Plaatsing en Steun (IPS). Het doel is om iemand zo snel mogelijk een arbeidsplek te geven en vanuit die situatie (langdurig) te begeleiden. Worden mensen niet te snel in het diepe gegooid?

Tips, mogelijkheden

- Mediant gaat een **sociale kaart** maken van de regio en hebben daarvoor een Coordinator aangesteld. Meerdere organisaties zijn hiermee bezig. Bij verschillende huisartsenpraktijken is er bijvoorbeeld een SPV-er beschikbaar voor vragen op het gebied van arbeid. Er wordt verwacht dat het toekomstige GGz-beraad of GGz-koepel Overijssel (samenwerking tussen verschillende cliëntenorganisaties in de GGz) een belangrijke rol kan gaan spelen bij het krijgen van overzicht. Zij zal daar in ieder geval voor gaan Lobbyen. Men vindt het belangrijk dat er een **centraal aanspreekpunt** komt voor informatie over de mogelijkheden.
- Voorbeelden van **re-integratiemogelijkheden** die naar voren komen: Mediant heeft de trajectbegeleiders, die ex-clieñten GGz helpen aan vrijwilligerswerk, begeleid werk of aan betaald werk. Ook Liberman modules en cursussen sociale vaardigheden behoren tot de mogelijkheden. Mediant en het ROC bieden samen een cursus om mensen toe te leiden naar een studie (geïnspireerd door “**begeleid leren**”), die succesvol lijkt te zijn.
Er zijn ook bureaus, bijvoorbeeld Kees Werkt, Jeroen Bosma en Intend. Het aanbod is grotendeels in samenwerking met / in opdracht van het UWV. De deelnemers aan de workshop zijn niet bekend met een re-integratie aanbod vanuit Dimence.
- **Persoonlijke begeleiding** is belangrijk. Je hebt mogelijkheden om ondersteuning te krijgen bij re-integratie, bijvoorbeeld via Mediant of bureaus zoals “Kees Werkt”. Kees vertelt dat er vaak veel mogelijk is vanuit een uitkering. Hij werkt veel samen met het UWV voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat dan om sociale activering en arbeid. Het UWV ziet vrijwilligerswerk ook steeds meer als een belangrijke stap. Als het gaat om solliciteren voor

een baan, dan is het een suggesties dat bijvoorbeeld iemand die psychotisch is, een **vertrouwenspersoon** meeneemt.

- Om terugval te voorkomen is het volgens de deelnemers belangrijk is om **stapsgewijs terugkeren in het arbeidsproces**. Je kunt de arbeidsladder als uitgangspunt nemen (eerst sociale activering, vrijwilligerswerk en later evt betaald werk). Voorkom dat arbeid stress wordt.
- Er wordt enthousiast gebrainstormd over mogelijkheden om een **positiever beeld van de GGz** neer te zetten, bijvoorbeeld door voorlichting te geven binnen het onderwijs. Er wordt gedacht aan het maken van een film: De VMDB heeft al ervaring met het maken van een film en het regelen van financiering. Ook wordt gedacht aan een mediacampagne. Goed voorbeeld is de "Time to change" campagne in Engeland. Natuurlijk kan iedereen ook bij zichzelf en de eigen omgeving beginnen.
- Er is een markt voor **ervaringsdeskundigen** en dat wordt door de deelnemers aan de workshop gezien als een kans voor (ex)cliënten om aan de slag te kunnen, bijvoorbeeld als begeleider, voorlichter of in het lotgenotencontact. Een belangrijke stap volgens de deelnemers is dat men vanaf september 2010 de Traject Opleiding Ervaring Deskundigheid (TOED) kan volgen in Deventer. Mediant en Dimence hebben volgens een medewerker aangegeven dat hier ook vanuit de zorgaanbieders behoefte aan is.
- **Kennis:** Verzekeringsartsen en werkgevers bijvoorbeeld kunnen leren van ervaringsdeskundigen. De deelnemers vinden vooral dat er meer aandacht moet komen voor het in stappen re-integreren (zie punt 4). Mediant geeft ook voorlichting over "werk en stress". De bedoeling is om breed uit te nodigen voor dit soort bijeenkomsten: dus ook UWV en cliëntvertegenwoordigers van bijvoorbeeld Trimaran. Dit is een mooi moment om het cliëntenperspectief in te brengen.

Actiepunten

- Een sociale kaart die voor iedereen toegankelijk is (Mediant, toekomstige GGz-beraad Overijssel?) Zie ook actiepunten bij workshop trainingen.
- Aan de slag met een film of mediacampagne. (VMDB?)
- Trimaran en Mediant gaan elkaar (meer) op de hoogte houden: kennis bundelen en delen. Denk aan de bijeenkomst "Werk en stress" als startpunt.
- TOED naar de Saxion hogeschool te halen. (Trimaran, Mediant, Dimence?)

Workshop trainingen: herstelondersteuning

Door Jeanet Poels (Mediant), Petra Rasker (Trimaran)

Wat betekent herstel voor je? Herstel heeft voor iedereen een eigen betekenis. De reacties:

• Oplappen	• Zelf acceptatie
• In de oorspronkelijke staat terugbrengen	• Genieten van het leven
• Gezond zijn	• Positief denken
• Helen	• In balans zijn
• Het is persoonsgebonden	• Kwaliteit van leven verbeteren
• Gelukkig zijn	• Vertrouwen hebben in meedenkende hulpverleners
• Acceptatie van je eigen bestaan	• Iets bereiken
• Houden van jezelf	• Durven te dromen
• Leven met je handicap	• Geen terugval
• Ik heb de handicap, je bent niet je handicap	• Ken je eigen valkuilen
• Vaardigheden ontwikkelen	• Door zelfacceptatie durf je weer succesvol te zijn.
• Tussen 'gezonde' mensen ontwikkelen	• Jezelf niet verloochenen
• Toleranter zijn	• Kwetsbaarheid omzetten in kracht
• Nieuwe ik accepteren en koesteren	• De kwetsbaarheid voor je laten werken
• Inzicht in je ziekte	
• Rouwen om je oude contacten en oude rollen	
• Rouwen om de ik, die je kwijt bent	

Wat heb je nodig om greep op je leven te krijgen?

- Vertrouwen in jezelf en je omgeving

- Houden van jezelf, jezelf complimenten geven
- Medicijnen
- Psycho-educatie
- Therapieën: cognitief, RET, gedachten uitpluizen
- Weten wat je wilt (zelfinzicht)
- Structuur, een doel in je leven bijvoorbeeld werk
- Dingen doen waar je je goed bij voelt, dus ook rust nemen
- Steunsysteem: een omgeving die je begrijpt, een plek waar je kunt “spiegelen”
- Plezierige bejegening (door hulpverleners), gelijkwaardigheid (cultuuromslag)

Actiepunten: Wat willen we (verder) ontwikkelen?

1. Trainen hulpverleners: Cliënten Trainen Hulpverleners, Rehabilitatie training
2. Oprichten familiaaraad RIBW: familiefunctionaris, Triadekaart
3. Inzet ervaringsdeskundigen op afdelingen
4. Crisiskaart: aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen, crisiskaartconsulent
5. Lotgenotengroepen ontwikkelen en bekendheid vergroten
6. Meer bekendheid mogelijkheden, sociale kaart. Dit is een rol van Trimaran. Via een centrale link, zoals www.vraaghetlotte.nl (goed voorbeeld van een toegankelijke sociale kaart voor de GGz in Overijssel)
7. Kennis bundelen van zorgaanbieders: oa Dimence, Mediant, RIBW, Tactus, AMW, thuiszorg

Meer informatie of reageren?

Er worden 5 bijeenkomsten over Herstel en Burgerschap georganiseerd door regionale cliëntenorganisaties. Begin oktober komt er een algemeen verslag waarin de uitkomsten van alle bijeenkomsten naast elkaar worden gezet. Zo kunt u lezen wat er in andere regio's speelt en kan de projectleider van Herstel en Burgerschap de input vanuit de bijeenkomsten mee nemen bij de andere activiteiten binnen het project.

Voor meer informatie over het project zie bijvoorbeeld de [nieuwsbrieven Herstel en Burgerschap](#).

Heeft u vragen of opmerkingen over de bijeenkomst of dit verslag? Neem dan contact op met Elske ten Vergert: e.tenvergert@platformggz.nl, 030-2363765.